Ἔτος 17ον — Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 23 ΜΑΪΟΥ 1904 — Ἀριθ. 794

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδὸς Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' κάθε ἡμέραν ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν
Κε ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. - Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ αἰώνια θύματα Β'.—Αἱ γυναῖκες τῶν Κούρδων (ὑπὸ δος Εἰρήνης Νικολαΐδου).—Ἡ γυναῖκα (ποίησις τοῦ κ Κ. Παλαμᾶ).—Ἰούλιος Τυπάλδος (ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ) —Τὰ κατὰ τὸν Θησέα. Ὁ ἔρως (ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βρατσάνου.—Ἑορτὴ νηπιακοῦ κήπου (ἐκπαιδευτικοῦ τμήματος Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων). Ἀλληλογραφία —Συνταγή. Εἰδοποιήσεις.—Ἐπιφυλλὶς Τὸκακὸ μάτι.

ΤΑ ΑΙΩΝΙΑ ΘΥΜΑΤΑ

Β'.

Παιδιὰ καὶ γυναῖκες ! παιδιὰ καὶ μητέρες ! Πλάσματα ἐξ ἴσου ἀδύνατα, ὄχι ἐκ φύσεως, ὄχι ἐκ προορισμοῦ, ὄχι ἐκ κληρονομικότητος, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν προλήψεων, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀδικίας, ἀπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ ψεύδους, ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐξησφάλισαν ὅλα ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Παιδιὰ καὶ μητέρες ! Κατ' αὐτῶν ὁ διωγμός, ἡ ἐξολόθρευσις, ἡ βασιλεία τῶν τύπων, ἡ τυραννία, ὁ θάνατος. Πάντοτε, ἀνέκαθεν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ὅπου ἡ ἱστορία δὲν ἐγράφετο, διότι δὲν ὑπῆρχον γράμματα καὶ πολιτισμός, ὁ πόλεμος αὐτὸς ὁ φρικώδης, ὁ ἀπάνθρωπος, ὁ ἐπονείδιστος ἐκ μέρους τοῦ ἄρρενος πρὸς τὸ θῆλυ, ἐκ μέρους τοῦ ἰσχυροῦ πρὸς τὸν ἀσθενῆ.

Εἶναι μία ἱστορία τραγική, ἡ ἱστορία αὐτή, ἡ ὁποία ἤρχισε μὲ τὴν ἐμφάνισιν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀνθρωποφάγου ἀκόμη καὶ ἐξακολουθεῖ ἕως τώρα μὲ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου ζωοφίλου, κοπτομένου ὑπὲρ τῆς προστασίας τῶν ζώων, ἀπαρνουμένου ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν τὴν κρεωφαγίαν καὶ δολοφονοῦντος καθ' ἡμέραν στωϊκώτατα, ἀπαθέστατα, ἕνα πλῆθος γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

Μὲ μίαν διαφοράν. Ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν ἀνθρωποφάγων ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ κτηνῶδες ἔνστικτον τοῦ θηρίου, τὸ ὁποῖον δὲν ἐδάμασε καμμία ἐξέγερσις αἰσθήματος, καμμία ἀφύπνισις νοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, θηρίον τότε, τρώγει, ὅταν πεινᾷ τὴν γυναῖκα, ὅπως τρώγει καὶ τὸ παιδί. Ἀργότερα ὀλίγον κάμνει διάκρισιν. Δὲν σκοτόνει τὸ ἄρρεν, ἀλλὰ μόνον τὸ θῆλυ. Τὸ ἄρρεν τοῦ ὁμοιάζει, ἄρα εἶναι σεβαστόν. Τὸ θῆλυ, εἴτε μητέρα, εἴτε ἀδελφή, εἴτε κόρη, ὅταν δὲν τρώγεται, θάπτεται ζωντανή. Τὰ πράγματα αὐτὰ γίνονται καθ' ἡμέραν ἀδιακρίτως, χωρὶς δικμαρτυρίας, χωρὶς παράπονα, χωρὶς μομφάς. Ὁ εἷς τρώγει, χορταίνει καὶ δικσκεδάζει. Ὁ ἄλλος ὑπηρετεῖ, ἐργάζεται, βασανίζεται καὶ τρώγεται.

Οἱ καιροὶ περνοῦν, οἱ αἰῶνες ἀλλάσσουν. Ἡ ἀνάγκη μεταβάλλει τὰ γοῦστα καὶ ἡ γυναικοφαγία καὶ ἡ παιδοφαγία ἀλλάζει τύπους. Ὁ πολιτισμός, μία λέξις μεγάλη καὶ ὡραία, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα κενή, κάμνει τὸν ἄνθρωπον λογικώτερον, ἀλλὰ καὶ ἐγωϊστικώτερον. Ὁ χριστιανισμὸς ζητεῖ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸν ἐγωϊσμόν, ἀλλ' ὁ μάρτυς τοῦ Γολγοθᾶ παρέρχεται ἀνίσχυρος. Καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ μὲ πολλὰς ὑποκρισίας καὶ ψεύδη, μὲ πολλὰς ὡραίας καὶ ποιητικὰς λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἀνοσίους πράξεις, ἐξακολουθεῖ ἡ ἀγρία κατάστασις τοῦ δολοφονικοῦ παρελθόντος. Ὁ ἄγγελος ἐξολοθρευτὴς τῶν Αἰγυπτίων ἐφόνευσε μόνον ἄρρενα, ὁ ἄγγελος ἐξολοθρευτὴς τῶν χριστιανῶν φονεύει ἄρρενα καὶ θήλεα μαζὶ καὶ ὄχι μόνον βρέφη, ἀλλὰ καὶ κάθε ἡλικίας ἀδιακρίτως.

Οἱ νόμοι, προϊόντα τῶν ἕξεων καὶ πράξεων τῶν ἀνθρώπων, ἔρχονται εἰς ἐπισφράγισιν τοῦ σκληροῦ καὶ ἀδίκου αὐτοῦ καθεστῶσος. Οἱ νομοθέται ἄνδρες, φυσικά, ἄνδρες σοφοὶ ὅλων τῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ ἐγωϊσταὶ περισσότερον, ἀντιγράφουν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Εἷς ἐξ αὐτῶν, Ρω-

ματος ἢ Ἕλλην—εἶναι οἱ δύω λαοί, οἱ ὁποῖοι ἔθεσαν τὰς βάσεις τῆς δικαιοσύνης—σκέπτεται καὶ ἀποφασίζει ὅτι ἡ κοινωνία πρέπει νὰ διαιρεθῇ εἰς δύω διακεκριμένας ὁμάδας· εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐτυχίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ζωῆς. Καὶ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ πληρώνουν μὲ τὸ αἷμά των, μὲ τὴν ζωήν των, μὲ τὴν θυσίαν τοῦ ἐγώ των τὰς ἀπολαύσεις αὐτάς. Οἱ πρῶτοι, φυσικά, εἶναι οἱ ἄνδρες. Οἱ δεύτεροι γυναῖκες καὶ τὸ φρικωδέστερον παιδιά.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ὁ νόμος θέτει ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς τιμῆς, τῆς ἠθικῆς, τῆς κοινωνικῆς ἱεραρχίας, μέγα μέρος τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ τοῦ κόσμου ὅλου. Ἐργάτιδες, ὑπηρέτριαι, γυναῖκες τοῦ λαοῦ, γυναῖκες συχνὰ καὶ καλῶν τάξεων, ἐπειδὴ ἐγεννήθησαν γυναῖκες, ἐπειδὴ κατεδικάσθησαν νὰ παλαίουν ἀνυπεράσπιστοι τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ ἡ φύσις δὲν τὰς ἐφωδίασε μὲ ἔνστικτα προστατευτικὰ κατὰ τῆς ἀδικίας, ἐπειδὴ εἶναι εὔπιστοι καὶ ἁπλοῖκαὶ καὶ ἀθῶαι καὶ ἀπονήρευτοι, ἐπειδὴ πιστεύουν εἰς τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶναι ψεῦδος, πίπτουν θύματα εἰς τὴν ἑκατόμβην τῶν ἀνδρικῶν ἀπολαύσεων.

Ἡ πτῶσίς των αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ καταδίκη των καὶ ἡ προγραφή των. Ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος δὲν τὰς προστατεύει, εἶναι ἀμείλικτος εἰς τὴν καταδίκην του. Ἡ κοινωνία, ἧς εἶναι θύματα, εἶναι ἀνηλεὴς εἰς τὸν κατ' αὐτῶν διωγμόν της. Καὶ ἡ μὲν καὶ ὁ δὲ διὰ τῶν μυρίων στομάτων τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ὑποκρισίας ἀπαγγέλλουν ἐναντίον των τερατώδεις κατηγορίας. Ἀπὸ δώδεκα ἐτῶν καὶ ἄνω ἡ προγεγραμμένη ἀρχίζει ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην τὴν μαρτυρικὴν ζωήν της. Ὁ νόμος μόνον ἕως τὰς δώδεκα ἔτη συγκαταβαίνει νὰ προστατεύσῃ τὴν γυναῖκα.

Καὶ ὁ ἴδιος νόμος, προκειμένου νὰ τῆς δώσῃ τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας της ἢ τὴν προστασίαν τῶν παιδιῶν της, ἢ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἐγώ της, τὴν κηρύσσει ἀνήλικα μέχρι γήρατος καὶ τὴν τάσσει εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μὲ τοὺς ἠλιθίους καὶ μὲ τὰ μικρὰ παιδιά.

Καὶ ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος μὲ τόσην ἐγωιστικὴν λογικὴν καὶ μὲ τόσην ἐγωιστικὴν δικαιοσύνην ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τῆς ἀδικίας, ὁ νόμος αὐτὸς λέγει εἰς τὴν κόρην, ἡ ὁποία συνεπλήρωσε χθὲς ἢ πρὸ μηνὸς τὰ δώδεκά της ἔτη. Ἀπὸ σήμερον, διότι, ὡς παιδὶ ἀνίδεον καὶ ἁπλοῖκὸν καὶ ἀπονήρευτον, ἀφέθης νὰ πέσῃς εἰς τὴν παγίδα, ἣν σοῦ ἑστήσαμεν, παύεις νὰ εἶσαι ἄνθρωπος. Εἶσαι ἓν ράκος ἡδονῆς, ὑποκείμενον εἰς ζωὴν μαρτυρικήν, εἰς ζωὴν ἀπαισίαν καὶ τερατώδη. Προωρισμένη ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς μητρότητος, ἐὰν γίνῃς μήτηρ τὸ ἀνεύθυνον τέκνον σου καταδικάζεται εἰς τὴν ἰδικήν σου καταδίκην. Ἐὰν διὰ νὰ τὸ σώσῃς σύ, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἐδοκίμασε νὰ σώσῃ, ζητήσῃς πρὶν γεννηθῇ νὰ τὸ ἀπαλλάξῃς τοῦ μαρτυρίου τοιαύτης ζωῆς θὰ κατηγορηθῇς ὡς μητροκτόνος εἰς τὴν ὑπερτάτην τῶν ποινῶν.

Σὲ προορίζομεν λοιπὸν ἐπὶ ποινῇ θανάτου, ἡμεῖς ἡ κοινωνία, ἡμεῖς ὁ νόμος, ἡμεῖς ὁ πολιτισμός, ἡμεῖς ὁ χριστιανισμός, νὰ γίνῃς μητέρα, ὑποχρεωμένη νὰ θρέψῃς τὸ παιδί σου μὲ τὸν καρπὸν τῆς ἀτιμίας σου, ἢ νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃς **εἰς τοὺς πέντε δρόμους, χωρὶς ψωμί, χωρὶς ὄνομα, χωρὶς τι**μήν, χωρὶς μέλλον. Ἐὰν ἐν τούτοις παρ' ἐλπίδα καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀπάνθρωπον σκληρότητά μας, ἔχῃς τὸν ἡρωϊσμὸν νὰ ἀνακαλέσῃς τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπάρξεως τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ, ἐὰν κατορθώσῃς νὰ τὸ θρέψῃς, καὶ τὸ μεγαλώσῃς καὶ τὸ ἀναδείξῃς ἄνθρωπον τίμιον καὶ χρηστὸν πολίτην, ἡμεῖς τοῦ κλείομεν πᾶσαν θύραν τιμῆς, ἡμεῖς ἔχομεν πυρακτωμένην τὴν σφραγίδα τῆς ἀτιμίας μὲ τὴν ὁποίαν θὰ τὸ ἀτιμάσωμεν.

Αὐτὸ ἕως τώρα ἐγίνετο χωρὶς νὰ λέγεται ἐπισήμως καὶ νὰ διατυμπανίζεται μὲ τυρυιικὰς σάλπιγγας. Σήμερον οἱ βουλευταί, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνετέθη ἡ μελέτη τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ζυγομαλᾶ περὶ ἀφομοιώσεως ἐν τῷ στρατῷ ἐνώπιον τοῦ νόμου τῶν ἐκτὸς τοῦ γάμου γεννωμένων τέκνων πρὸς τὰ νόμιμα, φαίνεται ὅτι ἀπεφάσισαν, ἀποκρούοντες τὴν δικαίαν καὶ φιλάνθρωπον πρότασιν τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, νὰ διακηρύξουν ἐπισήμως τὸ μέγα αὐτὸ κατόρθωμα τῆς ἀδικίας. Καὶ ἄρά γε πόσα θύματα ἀπὸ τὸ ἴδιον αἷμά των πληγόνει τὸ μελετώμενον μὲ τόσην ψυχραιμίαν ἀνοσιούργημα αὐτό;

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ

Μὲ τὴν Τουρκικὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀνατολῆς συνορεύει λαὸς πρωτότυπος, τῆς αὐτῆς καταγωγῆς μὲ τοὺς Ἀρμενίους, ἀλλὰ πλέον τραχύς, πλέον ἐλεύθερος, καὶ ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ τὸ τουρκικὸν θρήσκευμα· εἶνε οἱ ὀρεινοὶ Κοῦρδοι.

Ἡ ἐπιβλητικὴ Ταυρὶς, ἡ ὁποία ἀρχίζει, καθὼς εἶνε γνωστὸν ἀπὸ τὴν Σιλεσίαν σχηματίζει πρὸς Ἀνατολὰς ἓν ὀροπέδιον, ὅπου γεννῶνται αἱ δύο πηγαὶ τοῦ Τίγρου, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὰ ἰσχυρὰ σύνορα μεταξὺ Ἀρμενίας καὶ Κουρδιστάν. Εἶνε χώρα ὀρεινὴ, μὲ ὀλίγας κοιλάδας, ἀλλὰ θαυμασία εἰς τὰς λεπτομερείας, εἰς τὰς μεταλλαγάς της τῶν βράχων καὶ τῶν δασῶν, τὰς ἁπαλὰς χαράδρας της, τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων της, μὲ τὰς φαραγγάς της καὶ μὲ τὰ ρομαντικὰ μονοπάτια της. Εἰς τὸν ὀρεινὸν αὐτὸν λαβύρινθον κατέφυγον ἄλλοτε οἱ ἐλεύθεροι λαοὶ τῆς χώρας, ὅταν οἱ τοῦρκοι κατακτηταὶ ἠθέλησαν νὰ τοὺς καθυποτάξουν.

Ὑπάρχουν ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, λιβάδια χλοερὰ, τὰ ὁποῖα δελεάζουν τὰς νομάδας φυλὰς τῆς ἐσωτερικῆς Ἀσίας, καὶ μερικοὶ τόποι κατάλληλοι διὰ καλλιέργειαν. Ἐπίσης ὁ Κοῦρδος, λατρεύει τὰς μεμονωμένας αὐτὰς ἄκρας διὰ δύο λόγους, διὰ τὴν φυσικὴν καλλονήν των, καὶ διότι ὑπῆρξαν δι' αὐτὸν ἀπαραβίαστον ἄσυλον τῆς ἐλευθερίας.

Ἀπὸ ἀπρομνημονεύτους χρόνους κυριαρχεῖ εἰς τὸν τόπον αὐτόν, διατηροῦσα τὰ πολεμικὰ ἤθη της μία προνομιοῦχος φυλή, ἡ τοῦ Ἀ σ ι ρ έ τ ι, ἡ ὁποία διοικεῖ τὸν λαὸν καὶ καταδυναστεύει τοὺς γεωργούς. Ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἰς τὸν τόπον αὐτὸν εἶνε πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν τοῦ χαρεμιοῦ. Πάντοτε μέσα εἰς μεγαλοπρεπῆ φύσιν, ἀναθρεμένη μεταξὺ τοῦ πολέμου τῆς φυλῆς ἡ Κούρδη μένει συχνὰ ὁλοκλήρους μῆνας μόνη ἢ μέσα εἰς σκηνὴν ἢ εἰς κανένα πύργον παλαιὸν, ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, ὅπου εἶναι ἡ πυργοδέσποινα. Ἐπίσης εἶνε ὀνομαστὴ διὰ τὰ ἤθη της, τὴν κα-

λήν της διάθεσιν καὶ τὴν ἐνεργητικότητά της ὡς οἰκοδέσποινα. Ἀπὸ τὸ πρωΐ ὡς τὸ βράδυ ἐργάζεται εἰς τὸν οἶκόν της ἢ ἐκτὸς αὐτοῦ, περιποιεῖται τὰ παιδιά, ἑτοιμάζει τὸ δεῖπνον, γιαλίζει τὰ ὅπλα, ξυστρίζει τὸν ἀγαπητὸν ἵππον τοῦ δεσπότου καὶ κυρίου της. Καὶ ὅταν αὐτὸς πηγαίνῃ εἰς τὸ κυνήγιον ἢ εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὴ στολίζει τὴν χαίτην τοῦ ἵππου του μὲ τὰς πολυχρώμους ταινίας.

Εἰς τὴν ἐργασίαν ἔχει πάντοτε τὸ πρόσωπον εὐχαριστημένον, καὶ ἢ νήθει ἢ ὑφαίνει πάντοτε τραγουδεῖ. Αὐτὰ τὰ τραγούδια εἶναι ὅλα ἀναμνήσεις πολεμικαί, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς παλαιὰς μάχας τῆς φυλῆς, ἢ εἰς μῖσος ἐκ παραδόσεως, διότι ἡ ἐκδίκησις ἀκμάζει εἰς τοὺς Κούρδους, ὅπως σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς ὀρεινοὺς λαοὺς καὶ δὲν εἶνε σπάνιον ἕνας φόνος νὰ γίνῃ αἰτία νὰ ἐξολοθρευθῇ ὁλόκληρος οἰκογένεια· καὶ ἂν κατορθωθῇ νὰ σταματήσῃ τὸ κακὸν αὐτὸ πάντα ὀφείλεται εἰς τὴν σπουδαίαν ἐπέμβασιν μιᾶς γυναικός.

Τὰ τραγούδια αὐτὰ ἀναφέρονται ἀκόμη εἰς τὰς ἀκατα παύστους ἔριδας μὲ τοὺς Τούρκους, τοὺς ἅρπαγας αὐτοὺς τῶν γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, νὰ πάρουν ἀπὸ τὰ χωριὰ της ὀρεινῆς αὐτῆς χώρας γυναῖκας διὰ τὰ ὀθωμανικὰ χαρέμια. Αἱ βίαιαι αὐτῶν ἁρπαγαὶ εἶνε τὸ ἀγαπητὸν θέμα τῶν ραψῳδῶν. Εἰς τὸ μέσον κύκλου ἀκροατῶν, ἕνας μουσικὸς παίζει εἰς τὸν αὐλόν του, ἐνῷ αἱ γυναῖκες καὶ αἱ νεάνιδες τὸν περιτριγυρίζουν ψιθυρίζουσαι· ὁ ἀοιδὸς ἀρχίζει τὴν ρομάντζα του, μὲ φωνὴν εἰς τὴν ἀρχὴν χαμηλὴν καὶ μελαγχολικήν, ὅπου φαίνεται ἡ λύπη τῶν πραγμάτων ὅπου διηγεῖται· ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑψώνει τὸν τόνον καὶ δυναμώνει τὴν φωνὴν, καὶ τέλος καταλήγει εἰς τόνους σκληροὺς καὶ ἀγρίους, οἱ ὁποῖοι ἐνθουσιάζουν τοὺς παρευρισκομένους καὶ τοὺς κάμουν νὰ ἐπαναλάβουν εἰς χορὸν τὴν στροφὴν ὅπου ἐτελείωσε.

Γυναῖκες ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν Κούρδων, ὡπλίσθησαν διὰ τὸν Ἰσλαμισμόν· παράδειγμα ἡ περίφημος Κορὰ Φατιμά, ἢ ἡ Μαύρη Φατιμά. Καταγομένη ἀπὸ μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ἀγρίας ἐπαρχίας τῆς Ταυρίδος, ἐσύναξε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ἕνα λόχον ἀτάκτων, διὰ νὰ τρέξῃ πρὸς βοήθειαν τοῦ Πατισάχ. Ἡ εἴσοδός της εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔκαμε συγκίνησιν, εὐκόλως ἐννοουμένην. Ἦτο ἐνδεδυμένη μὲ ἀνδρικὰ φορέματα καὶ ἵππευε ἕνα θαυμάσιον ἄλογον ἄσπρο, τὸ ὁποῖον ὡδηγοῦσε μὲ πολλὴν ἐπιδεξιότητα. Συνειθισμένη ἀπὸ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζεται τὰ ὅπλα, ἐφαίνετο ὅλως διόλου ὡς ἄνδρας. Ἡ ἐπιθυμία της ὅμως, νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Ρώσσων δὲν ἐξεπληρώθη, καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον της ἔμεινε πάλιν ἀφανής. Ἴσως ἂν ζητήσῃ τις καλῶς, θὰ εὕρῃ εἰς τὰ ἄγρια μονοπάτια τῶν Ἄλπεων τοῦ Κουρδιστάν, μίαν ἐπιτάφιον πλάκα μὲ σκαλισμένην μίαν πανοπλίαν, ἡ ὁποία φανερόνει τὸν τάφον τῆς ἡρωΐδος αὐτῆς.

Ἐν γένει αἱ Κοῦρδαι γυναῖκες κάμνουν εὐχαρίστησιν νὰ τὰς βλέπῃ κανείς, ἂν καὶ ἀκόμη ὑπάρχουν τινὲς μεταξὺ αὐτῶν ὅπου ἔχουν τὴν μανίαν νὰ στιγματίζουν τὸ πρόσωπον καὶ νὰ κρεμοῦν χαλκάδες εἰς τοὺς ρώθωνας. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λαμπρᾶς ὑγείας, μὲ σχηματισμὸν σώματος τέλειον καὶ μὲ κινήσεις ἐλευθέρας καὶ κανονικάς. Ἂν καὶ ὀλίγον ἀνδρογυναῖκες, κατὰ τὸ φαινόμενον, δὲν ἐμποδίζει ὅμως, νὰ εἶναι πολὺ συνεσταλμέναι καὶ δειλαί, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἀπὸ τὸν περίεργον φόβον ὅπου ἔχουν ἐνίοτε ἐμπρὸς εἰς τοὺς ξένους. Παρουσιάζουν δύο διαφόρους τύπους: εἰς τὴν προνομιοῦχον, φυλὴν τὴν τῶν Ἀσιρέτι, ἡ κεφαλὴ εἶναι πλέον στρογγυλή, τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ μάτια συνήθως μαῦρα· εἰς τοὺς γεωργούς, αἱ γυναῖκες ἔχουν συνήθως τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου ὡραιότερον καὶ ὄχι σπανίως συναντᾷ τις μεταξὺ αὐτῶν γυναῖκας μὲ ξανθὰ μαλλιὰ καὶ γαλανὰ μάτια. Ἡ φορεσιά των εἶνε ἕνα παντελόνι κόκκινο ἕως τοὺς ἀστραγάλους, ἕνα ἐπανωφόρι πλατύ, κόκκινο ἐπίσης ἢ ἄσπρο, τὸ ὁποῖον ἀφίνει νὰ φαίνεται ἕνα ἐπιστήθιον στολισμένον μὲ χρυσᾶ κεντήματα, μὲ ψεύτικα μαργαριτάρια, μὲ ἀλυσσίδες ἀπὸ νομίσματα. Αἱ περισσότεραι Κοῦρδαι ἐξέρχονται χωρὶς νὰ ἔχουν τὸ πρόσωπον σκεπασμένο, μόνον αἱ σύζυγοι τῶν μεγάλων ἀρχηγῶν τηροῦν τὴν διαταγὴν τοῦ Κορανίου καὶ δὲν παρουσιάζονται εἰς τὸ κοινὸν χωρὶς πέπλον.

Ἡ κατοικία, εἰς τοὺς νομάδας, εἶνε σκηνὴ ἀπὸ μαύρη τσόχα καὶ εἰς τὰς μονίμους φυλὰς λίθιναι κατοικίαι. Οἱ πρῶτοι ἀρχηγοὶ ἔχουν τὸ τραπέζι των ἐλεύθερον, ἂν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν οὕτω τὸν τάπειτα καὶ τὴν ψάθα τὴν ἁπλωμένην κατὰ γῆς, ὅπου καὶ ἡ σύζυγος τοποθετεῖ τὸ ἀχνίζον ψητό. Ὅσον δι' αὐτὴν τρώγει χωριστὰ μαζῆ, μὲ ὅλας τὰς ἄλλας γυναῖκας τοῦ σπιτιοῦ.

Εἰς τοὺς Κούρδους τῆς Μεσημβρίας, συνορεύει μία φυλὴ χριστιανική, ἡ τῶν Νεστοριανῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἤθη καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς δὲν εἶνε ὀλιγώτερον Ἀσιατικὰ καὶ ὅμοια μὲ τὰ τῶν γειτόνων των μωαμεθανῶν.

Καὶ εἰς αὐτὴν ἐπίσης αἱ γυναῖκες εἶνε καθαραί, ἐνεργητικαὶ καὶ σεμναί. Τὰ φορέματά των εἶνε μάλλινα, κόκκινα ἢ μὲ ρίγες κόκκινες, καὶ ἐνθυμίζουν τὰ ὑφάσματα τῶν ὀρεινῶν τῆς Σκωτίας.

(Κατὰ τὸ Γαλλικὸν) Εἰρήνη Νικολαΐδου

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Χαῖρε, Γυναῖκα ἐσύ! Ἀθηνᾶ, Μορία, Ἑλένη, Εὔα,
Νὰ ἡ ὥρα σου! τὰ ὡραῖα φτερὰ δυνάμωσε καὶ ἀνέβα,
Καὶ καθὼς εἶσαι ἀνάλαφρη καὶ πιὰ δὲν εἶσαι ἡ σκλάβα,
Πρὸς τὴ μελλόμενη ἄγια γῆ προτήτερα ἐσὺ τράβα,

Κ' ἑτοίμασε τὴ νέα ζωή, μιᾶς νέας χαρᾶς ὑφάντρα,
Κ' ὕστερ' ἀγκάλιασε, ὕψωσε καὶ φέρε ἐκεῖ τὸν ἄντρα,
Καὶ πλάσε τὴν πρωτόπλαστην, ὦ ἀγάπη ἐσύ, ἁρμονία
Ἐσύ, ὠμορφιά, σοφία ἐσύ, πειθὼ καὶ παρθενία!

Κωστῆς Παλαμᾶς

ΙΟΥΛΙΟΣ ΤΥΠΑΛΔΟΣ

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἀπάνου κάτου ποῦ φάνηκαν τὰ «Μνημόσυνα,» τοῦ Βαλκωρίτη, τὸ 1656, τυπώθηκε τὸ πρῶτο καὶ τελευταῖο βιβλιαράκι τοῦ Ἰουλίου Τυπάλδου, τὰ «Διάφορα Ποιήματα». Ὄχι περσότερ' ἀπὸ δεκαπέντε, βγαλμένα στὴ Ζάκυνθο μ' αὐτὴν τὴν ἀφιέρωση ἀρχίζουν: «Πρὸς τὸν ποιητὴν τῆς Νέας Ἑλλάδος Διονύσιον Σολωμὸν τούτους

τοὺς στίχους σημεῖον σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης προσφέρει Ἰούλιος Τυπάλδος». Τὰ χαιρέτησε ὁ φιλολογικός μας κόσμος τότε μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ ποῦ χαιρέτισε καὶ τὰ «Μνημόσυνα». Τοὺς ἔγραψαν ἄρθρα κριτικὰ καὶ ἀναλυτικὰ οἱ καλήτεροι στῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰ γράμματα· ἡ «Πανδώρα» μόνη, τὸ ξεχωριστὸ περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς, κρατεῖ μέσα στὰ φύλλα της γιὰ τοῦ Τυπάλδου, τοὺς στίχους ἄρθρα κριτικὰ τοῦ Κοζάκη Τυπάλδου, τοῦ ποιητῆ Ζαλοκώστα, τοῦ φιλόσοφου Βράϊλα, τοῦ σοφοῦ Ζαμπελίου. Οἱ στίχοι πέρασαν καὶ τὰ σύνορα τῆς χώρας. Τοὺς ἐγκωμίασε ὁ περίφημος Ἰταλὸς Θωμαζέος κ' ἔγραψε γι' αὐτοὺς κάποιο ἀκουσμένο φιλολογικὸ φύλλο τῆς Λειψίας. Μποροῦσε νὰ μακαρίση κανεὶς ἀπὸ προτήτερα τὸ δρόμο ἑνὸς τέτοιου ποιητῆ μὲ τέτοιο χρυσὸ ξημέρωμα. Καὶ ἰδού· βλέπουμε δυὸ ποιητάδες, ποῦ ἂν δὲ μοιάζουν καὶ πολὺ μεταξύ τους, ἔχουν ὅμως τόσα πολλὰ σημεῖα ποῦ τοὺς ἀδερφώνουν· ἔχουνε δικούς τους κόσμους κοινοὺς καὶ τραγουδοῦνε μὲ τὴν ἴδια γλῶσσα· τοὺς ἔθρεψε ἡ ἀγάπη κι' ὁ θαυμασμὸς τοῦ μεγάλου δασκάλου τους, τοῦ Σολωμοῦ. Μαζὶ παρουσιάζονται καὶ μαζὶ θριαμβεύουν· γροικοῦνε ἴδια ἐγκώμια ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἐξηγητάδες τῆς φιλολογικῆς τους ἀξίας. Θἄλεγε κανεὶς πῶς γεννήθηκαν κάτου ἀπὸ τὸ ἴδιο ἀστέρι. Πῶς ἔγινε τώρα καὶ ἡ φήμη τοῦ ἑνὸς τόσο ξεχωρίζει ἀπὸ τὴ φήμη τοῦ ἄλλου, καὶ πῶς τόσον ἄμοιαστες βρεθήκανε οἱ μοῖρες τους ; Γιατὶ τοῦ Βαλαωρίτη τὄνομα τόσο βαθιὰ σκαλισμένο ἀπόμεινε στὴν ἐθνικὴ συνείδησι, σὰν ὄνομα δημοτικοῦ ποιητῆ, ποῦ κανείς, ἀκόμα κι' ἀπὸ κείνους ποῦ καλὰ δὲν προσέξανε στὰ ἔργα του ἢ δὲν τὰ πολυνοστιμεύονται, κανεὶς δὲν εἶναι ποῦ νὰ μὴν τὸ ξέρη τὄνομά του, καὶ σπάνια κανένας νὰ βρεθῆ τολμῶντας νὰ φιλονεικήση τὴ μεγάλη φιλολογικὴ ἀξία ποῦ τὄνομα τοῦτο σκορπίζει ; Ἐκεῖ ποῦ τοῦ Ἰουλίου Τυπάλδου τὸ ἔργο δὲν εἶνε γνωστὸ παρὰ μέσα στὸ στενὸ κύκλο μερικῶν γραμματισμένων καὶ πιὸ λιγοστῶν ποιητῶν· ἐκεῖ ποῦ στὸν πολὺ κόσμο ἀνάμεσα ρίχνεις τὄνομα τοῦ ποιητῆ ποῦ κελαΐδησε τὸ «Πλάσμα τῆς Φαντασίας», καὶ μᾶς ἄφησε τὴν «Ἐπιθυμία», τὸ τραγοῦδι τῆς ἀσύγκριτης ὀμορφιᾶς, καὶ βλέπεις πῶς δὲν προξενεῖ καμιὰ συγκίνησι, πῶς δὲν ξυπνᾷ κανέναν ἀντίλαλο. Γιατὶ τάχα ὁ Βαλαωρίτης μνημο εὑεται μὲ σέβας κι' ἀπ' αὐτοὺς ποῦ κάπως ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὴν ἀρματωλική του γλῶσσα κι' ἀπὸ κάποιους τρόπους καὶ τύπους του ; Καὶ γιατὶ τάχα ὁ Τυπάλδος περνάει ἀπαρατήρητος καὶ καταφρονετικώτατα ξεγραμμένος ἀπὸ τὴν ποιητικὴ νεολαία τῆς Ἀθήνας, ὡς εἰκοσιπέντε κι' ὡς τριάντα ἀκόμα χρόνια, ὅσο ποῦ ἦρθε ἄλλη γενεά, ἀγνότερα καὶ σπουδαιότερα ποιητική, κάτου ἀπὸ τὴ σκέπη νέας σημαίας,καὶ μὲ τὰ μαθήματα δασκάλων ἄλλων, γιὰ νὰ δώση κἄποιο δίκιο στὸν ἀξιοθαύμαστο τραγουδιστὴ τοῦ «Θανάτου τῆς Χάμκως» καὶ τοῦ «Θανάτου τοῦ γέρου»;

Γενήθηκε τὸ 1814 στὴν Κεφαλλονιά. Καταγωγῆς ἰταλικῆς ἡ φαμίλια του. Ἡ μητέρα του ἀρχοντικὴ Ἰταλίδ' ἀπὸ τὴ Βερώνα· γραμματισμένη γυναῖκα, προικισμένη κι αὐτὴ μὲ τῆς καλλιτεχνικῆς φαντασίας τὸ χάρισμα. Καθὼς ὁ Χριστόπουλος, καθὼς ὁ Βηλκρᾶς, καθὼς ὅλοι τῶν Ἑφτάνησων οἱ ποιητάδες, στὴν Ἰταλία μορφώθηκε κι' ὁ Τυπάλδος. Ὅταν μιὰ μέρα γραφῆ τῶν ρωμαϊκῶν γραμμάτων ἡ ἱστορία, θὰ βρεθῆ πῶς τὰ ὡραιότερα τῆς ἐθνικῆς μας τέχνης χρωστοῦμε στὴν ἰταλικὴ παιδεία. Πέρασε ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Πάδουας, τῆς Φλωρεντίας, τῆς Πίζας, ὅπου καὶ «διδάκτωρ» ἔγινε στὰ νομικά. Ὕστερ' ἀπὸ τὴν Ἕνωσι, ἀποκαταστάθηκε στὴ Φλωρεντία· ὡς δεκατέσσερα χρόνια ἔζησ' ἐκεῖ, ὅσο ποῦ ἀναγκάστηκε, γιὰ λόγους ὑγείας, νὰ γυρίση στὴν Ἑλλάδα. Κατοίκησε στὴν Κέρκυρα πέθαν' ἐκεῖ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1883. Ἄφησε ἔργα του κάποιες νομικὲς διατριβὲς ποῦ δὲν ἔχουν ἐδῶ τὸν τόπο τους· ἕνα ρητορικώτατο λόγο, εἰπωμένο στὸ μνημόσυνο ποῦ ἔκαμαν τοῦ Σολωμοῦ οἱ Ζακυνθινοί, (συνθεμένο στὴ μιὰ γλῶσσα τὴν ποιητικὴ ποῦ ἔγραφε ὁ Τυπάλδος, εἴτε πεζογράφοντας εἴτε στιχουργῶντας, ὅπως ἕνα εἶνε τὸ ἔθνος, ὅπως εἶταν ἕνας ὁ νοῦς του, σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου δασκάλου ποῦ θρήνησε)· ἄφησε καὶ κάποια λιγοστὰ στιχουργήματα κατὰ καιροὺς καμωμένα ἀπάνω σὲ διάφορα ἐθνικὰ κοινωνικὰ περιστατικά, ποῦ δὲν προσθέτουν τίποτε στὴν ἀξία του. Ἄφησε ἀτύπωτη καὶ τὴ μετάφραση τῆς «Λυτρωμένης Ἱερουσαλὴμ» τοῦ Τάσσου· ἀπὸ δυὸ κομμάτια της ποῦ γνωρίσαμε φαίνεται πῶς ὁ μεταφραστὴς Τυπάλδος ἔμοιασε κάπως τοῦ ποιητῆ Τυπάλδου. Ἀλλὰ τὸ σημαντικό του ἔργο, ποῦ φτάνει γιὰ νὰ τόνε στερεώση σὲ μιὰ θέση κορυφαία τοῦ Πκρνασσοῦ μας, βρίσκεται κλεισμένο ὁλάκερο σὲ πέντε δέκα ποιηματάκια μέσα στὸ τομιδάκι τῶν «Διαφόρων Ποιημάτων».

Τὸ πρῶτο ποίημα τῆς συλλογῆς, ὁ «Ρήγας». Δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ ὡραιότερα τοῦ Τυπάλδου· κάτι τι τὸ χαλαρὸ ἔχει καὶ τὸ ἀνισόσκελο. Σὲ τρία μέρη μοιρασμένο εἶναι· καὶ τα τρία (ἡ *Ἐμπνευσις*, ἡ *Συνωμοσία*, ὁ *Θίασος*), ἀρχίζοντας μὲ μιὰν ἀδρὴ ἀντικειμενικὴ παράσταση τελειώνουν σὲ κάποια μυρολόγια μονότονα (χοροὶ γυναικῶν, παλληκαριῶν, ἱερέων) ποῦ τὸ ἀδυνατίζουν, τοῦ ξεχαρβαλώνουν τὸ σφιχτὸ ἄκοφτο ἀλυσόδεμα τῆς «ἐμπνευσμένης» ποιητικῆς Τέχνης.

Ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλα τὰ ψεγάδια του ὁ «Ρήγας» μᾶς δείχνει τὸ χαραχτῆρα καὶ τὴν ὀμορφιὰ τῆς τέχνης τοῦ Τυπάλδου, στὰ γενικώτατα. Μᾶς δείχνει πῶς ἡ τέχνη αὐτὴ εἶναι αἰθερόπλαστη· πῶς γίνεται ἀπὸ τὰ καθαρώτατα συστατικά, ἀπὸ τὸ ἄδολον Ὡραῖο· τέχνη ἀποσταλασμένη· μέσα της τρέχει γαλάζιο αἷμα· ἀντίθετα πρὸς τὸ ροδοκόκινο χρῶμα, τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ζωή, ὅμως καὶ ἀπὸ κάποια χοντροκοπιά, τῆς τέχνης ἄλλων. Εἶναι ἡ ποιητικὴ τέχνη ποῦ μᾶς παρουσιάζει σὲ μιὰ μοσκόβολη τριπλολαγαρισμένη οὐσία τὸ μύρο χιλίων λουλουδιῶν· ἡ ποιητικὴ ποῦ δίχως νὰ χρονοτριβῆ σὲ ζωγραφιὲς καὶ σὲ ἀνατομίες καὶ στὰ ρητορικὰ καὶ στὰ φιλοσοφικὰ καθέκαστα, παίρνει γοργὰ τὸ ἄρωμα μόνο καὶ τὸν ἀφρὸ τῶν πραγμάτων. Δὲ θαμπώνει καὶ δὲ ζεσταίνει σὰν τὸν ἥλιο· σκορπίζει τὴν ὀνειρεμένη χάρη τοῦ σεληνόφεγγου. Γιὰ τοῦτο καὶ ἡ σελήνη πολλὲς φορὲς χρωματίζει τοὺς στίχους τοῦ Τυπάλδου μὲ τὴ θεία της χλωμάδα :

(Μόνο τἀχνὸ *φεγγάρι*—Ποῦ σὰν ἐμὲ ἀγρυπνᾷ. — Προβαίνει τὸ *φεγγάρι*—Κρυφὴ παρηγοριά.. — Ἀκόμα τὸ *φεγγάρι*—Ἔλαμπε σπλαχνικό.. .—Λαμπρὸ τὸ *φεγγάρι*—Στὴ λίμνη ἀνεβαίνει.—Τὸ λαμπρὸ *φεγγάρι*—Στὴ λίμνη ἀπένου ἐπρόβαινε.—Σιμά του ἡ κόρη—Ἀχνότρεμη ἀχτίνα *φεγγαριοῦ*.—Τὸ δάσος περιζώνει τἀχνὸ *φεγγάρι* ἀτάραχο.—Καὶ λάμπει μυστικό...)

Εἶπε κάπου ὁ Οὺγκὼ γιὰ τὴν Σελήνη καὶ γιὰ τὸν Ἥλιο :

Elle fait éclore les rêves
Lui ne fait naitre que les fleurs

Γιὰ τοῦτο καὶ ἡ σεληνοφώτιστη Μοῦσα τοῦ Τυπάλδου συχνὰ πυκνὰ ἀγκαπάει νὰ βυθίζεται στὶς ὀνειροθάλασσες· κρύβεται μέσα σὲ μοσκολίβανο χριστιανικοῦ μυστικισμοῦ· τιριάζει μὲ τὸ θεῖο καὶ τὸ ἀόρατο· ταξειδεύει ὅλο μὲ τὸ μυστήριο. Μιὰ ἡρωΐνα ἑνὸς ποιήματος τοῦ Τυπάλδου βλέπει «ἄφαντους ἀγγέλους» νὰ ὁδηγοῦνε στὴ μάχη τὰ παλληκάρια ὅμοια καὶ τὴ Μοῦσα αὐτὴ «ἄφαντοι ἄγγελοι» τὴν ὁδηγοῦν. Γι' αὐτὸ συχνότατα στὸ τραγοῦδι της ξανοίγετε, σὰ μουσικὸ μοτίβο, σημαντικὰ λόγια, τέτοια : (Τὸ τραγοῦδι – Νὰ τὸ ταιριάση μὲ τὴν *κρυφὴ* ἁρμονία.— *Μυστικὴ* ἀχτίνα.—*Μυστικὲς ψαλμῳδίες*.—Εἶπαν δυὸ λόγια *μυστικά*.—Ρίχνει δυὸ λόγια *μυστικά*. — *Στἀπόκρυφα* τῆς γῆς.—Στὴν *μυστικὴν* ἀχνάδα. — Χύνουν *κρυφὴ* εὐωδία.—Καὶ *μυστικὸ* τραγοῦδι. — Λόγια *μυστικά* — Μιὰ μελῳδία *κρυφή*. — *Κρυφὴ* παρηγοριά.—Τὴ *μυστικὴ* του δύναμι.—Καὶ λάμπει *μυστικό*. — Τὴ *μυστικὴ* ἁρμονία. = *Μυστικὴ* εὐωδία.=*Κρυφὸ* παράδεισος τραγοῦδι).

Εἶπεν ἕνας κριτικὸς πῶς κάποιουςποιητάδες δείχνει ὁ λόγος ποῦ συχνότερ' ἀπαντιέται στὰ ἔργα τους. Ὁ «Ρήγας» εἶναι γεμᾶτος σὰν ἀπὸ ἕνα αἰθέριο μυστικό. Κανένα ἱστορικὸ καὶ βιογραφικὸ καὶ ψιχολογικὸ ἀκόμη σημάδι γιὰ τὸν ἥρωα τὸν Θεσσαλὸ ἀπὸ ὅσα πλούσια ἢ ἔσπειρεν στοὺς στίχους τους ἄλλοι μάς τεχνῖτες ποῦτὸ ἴδιο θέμα διάλεξαν ἢ καὶ ἀνάλογα, ποιητάδες ποῦ κυνηγοῦνε τὰ δραματικὰ συγκρούσματα, τὰ ἠθολογικὰ ζωγραφίσματα, τὰ ἱστορικὰ ξετυλίγματα,τὰ ἱστορικὰ ξαναπλάσματα κανένα τέτοιο σημάδι δὲ βρίσκουμε στὸ ποίημα τοῦτο. Ὁ Βελεστινλὴς μεγαλοϊδεάτης τῆς ἑλληνικῆς ἐλευτεριᾶς μ' ὅλα του τὰ γνωρίσματα ποῦ τὰ ξεδιπλυνε προσεχτικὰ ὡς τώρα ἡ ἱστορία παραστκίνεται, ἁπλούττατα στὸ ποίημα τοῦ Τυπάλδου, ἀλλὰ διαφορετικὰ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, σὰν ἕνας «νιὸς τρογουδιστὴς», ἐξιδανικευμένος, ὀνειροπόλος, μυστηριώδης· νιᾶτα, ὀμορφιά, πνεῦμα ὅλος, χωρὶς πατρίδα καὶ χωρὶς ὄνομα, ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα ὡρισμένου χρόνου καὶ τόπου. «Μιὰ οὐρανοκατέβατ κι' ἀγγελικιὰ Παρθένα» τοῦ πρόβαλε μὲ μιὰ «στὴν ὑπνοφαντασιάν του». Εἶνε ἡ μυστικὴ καὶ πάναγνη Ἀθηνᾶ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου· ὅμως Ἀθηνᾶ ξαρμάτωτη, ἄρωστη, μαρτυρική, ὀνειρευτή, πολὺ ὀλίγο πλαστική, ὅλη πνευματική· ἡ ταπεινὴ σκέπη της φαντάζει ἀντὶ γιὰ κράνος· καὶ ἀντὶ γιὰ αἰγίδα καὶ γιὰ λόγχη ἡ μητρικὴ ἀγκάλη της θαυματουργεῖ, περιβάλοντας τὸ Βρέφος· τὸ κορμὶ κρύβεται σχεδὸν ἄυλο, κι ὅλη του ἡ δύναμι' ἡ ἐκφραστικὴ συγκεντρώνεται στὸ ἀειπάρθενο πρόσωπο. Καὶ τὸ παρθενικὸ καὶ τὸ ἄυλο καὶ τὸ μαρτυρικὸ καὶ τὸ ἄρρωστο καὶ τὸ ὀνειρόθρευτο καὶ τὸ μυστικὸ καὶ τὸ πνευματικό, σημαντικὰ γνωρίσματα τῆς «Θεομήτορος», εἶνε καὶ τῆς χριστιανικῆς ποιητικῆς τέχνης τὰ γνωρίσματα, ἀπὸ τὸ Δάντη καὶ τὸν πετράρχη, ὡς τὸ Μαντσόνη καὶ τὸ Λαμαρτῖνο. Οἷς τέχνης ποῦ ἀνύψωσε τὴν ἰδέα τῆς γυναίκας, ἀντίθετα πρὸς τὴν εἰδωλολατρικὴν ἢ κλασικὴ ποιητική, σὲ μιὰ ἱερὴ κορφὴ ἄγνωστη ἕως τότε. Ἀπὸ τοὺς κόσμους τῆς τέχνης αὐτῆς πηγάζει ἄξια μαθήτρα τοῦ Σολωμοῦ, καὶ ἡ Μοῦσα τοῦ Ἰουλίου Τυπάλδου. Κ' ἔτσι ὁ Ρήγας ἁπλουστεύεται κ' ἐξιδανικεύεται, ρίχνει τὰ πιὸ τυχαῖα καὶ τὰ πιὸ ἐξωτερικὰ καὶ ἀσήμαντα συστατικά του, καὶ δὲν κρατεῖ παρὰ τὰ οὐσιώδη, τὰ ἀμετάβλητα, τὰ παντοτεινὰ γνωρίσματα τοῦ ἐθνικοῦ, τοῦ θεομίλητου ἥρωα· μετουσιώνεται σὲ κάτι τι ποῦ θυμίζει τὴ Jeanne d'Arc, τὴν ἐθνικὴν ἡρωΐδα τῶν Γάλλων, καθὼς τὴ θέλει ὁ θρῦλος, νέα, ὡραία, θεοφόρητην, ἡρωϊκή, καθὼς δραματίζεται καὶ καθὼς ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν Παναγία. Τέτοια εἶναι καὶ ἡ ποιητικὴ τέχνη· καθαυτὸ προορισμός της, ἀντίθετα πρὸς τὸν πεζὸ λόγο, εἶναι νὰ μᾶς φέρνη ἐκεῖθε καὶ πέρα ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ζωὴ στὸν κόσμου τοῦ ὀνείρου καὶ τοῦ μυστηρίου.

(Ἀπὸ τὰ Γράμματα τοῦ κ. Κωστῆ Παναμᾶ)

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΘΗΣΕΑ

Ἡ βασίλισσα περὶ Ἔρωτος.

«Ἀλλὰ τοῦ λόγου περὶ ἔρωτος συμπεσόντος, ἄξιον ὄντως ἡμῖν εἶναι, ὦ ἄναξ, νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ μάθωμεν, ὁποία τις εἶναι ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ συγκισθήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ὥρισται νὰ προσελκύη δύο ἐξ ἑκατέρου τοῦ φύλου ὑπάρξεις, ξένας πολλάκις πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀγνώστους, καὶ συνδέη μετ' ἀλλήλων οὕτω στενῶς, ὥστε νὰ συγκροτῆται ἐκ τούτων μία ἡδονικωτάτη ἕνωσις δύο καρδιῶν καὶ γεννᾶται ἐν αὐταῖς συμπάθεια καὶ ἀγάπη ἀνωτέρα πάσης ἄλλης, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίας ! Περὶ τούτου ἐπεθύμουν διακαῶς νὰ συζητήσω μετὰ σοῦ, ὦ Θησεῦ, ὃς καθ' ἅπαντα τὸν βίον ἔσχες τὰς μεγίστας ἐρωτικὰς κατακτήσεις καὶ ἐδέχθης ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὰ ἀδυσώπητα καὶ ἐχεπευκῆ βέλη τοῦ θεοῦ τούτου ! Νομίζω δὲ ὅτι ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ἀμφιλαφοῦς ταύτης πίτυος, εὐχάριστον καὶ τερπνόν, ἅμα δὲ καὶ διδακτικὸν εἶναι, νὰ διαπραγματευθῶμεν περὶ τοῦ δυσκόλου τούτου θέματος· τούτῳ δὲ συμβάλλει καὶ ἡ θερμότης τῆς ὥρας καὶ τοῦ οἴνου ἡ φλογερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐνέργεια. Εἰ ἐν τῷ οἴνῳ ἡ ἀλήθεια, ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ Βάκχου κατεχόμενοι καὶ τοῦ ἡδίστου ὀρχηστικοῦ θεάματος ἐμπεπλησμένοι, δὲν θὰ διστάσωμεν ἐν πάσῃ τῇ ἐλευθερίᾳ νὰ διατυπώσωμεν, ὅσα καὶ οἷα περὶ τοῦ ἔρωτος φρονοῦμεν».

Ὁ Λυκομήδης ἀνθίσταται.

«Ἡ βασίλισσα, ὦ ἄναξ, εἶπεν ὁ Λυκομήδης, καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ ἐθίζει ν' ἀναμιγνύῃ τὰ σοβαρὰ καὶ σπουδαῖα· ἔχει δὲ καὶ περὶ τοῦ ἔρωτος ἰδίαν γνώμην καὶ δὲν διστάζει νὰ κρίνῃ περὶ αὐτοῦ καὶ ἀποφαίνηται πολλὰ καὶ τολμηρὰ καὶ

ἔκτροπα. Παρακαλῶ λοιπόν, εἰ οὐχὶ χάριν ἡμῶν, τῶν εἰς γάμου κοινωνίαν συνελθόντων, χάριν τοῦλάχιστον τῶν εὐειδῶν τούτων παρθένων ἀνάγκη ν' ἀναβληθῇ ἡ περὶ τοῦ ἔρωτος συζήτησις εἰς ἄλλον εὔθετον καιρόν, διότι φόβος εἶναι μὴ ἐξεγείρωμεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου καὶ βλάψωμεν ἀπείρους καὶ ἀδοκιμάστους καρδίας. Ἀφοῦ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἀκροᾶσθαι τοὺς νέους ἐρωτικῶν λόγων εἶναι ἀπρεπές, βεβαίως θὰ φέρῃ αἰσχύνην καὶ τὸ ἐρωτᾷν τοὺς πρεσβυτέρους, τί ἔστι ἔρως καὶ ἀποφαίνεσθαι γνώμην περὶ τούτου. Ἔπειτα εἰς οὐδὲν θετικὸν συμπέρασμα θέλει ὁδηγήσῃ ἡμᾶς πᾶσα περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζήτησις, ἀφοῦ πολλοὶ καὶ ἀντίξοοι θεωρίαι περὶ αὐτοῦ ἔχουσιν ἐκτυλιχθῇ ὑπό τε τῶν σοφῶν καὶ ποιητῶν».

Ἐπιμονὴ τῆς βασιλίσσης.

«Ζητεῖ ν' ἀποφύγῃ τις, ὅ,τι δὲν ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούσῃ, ὦ ἄναξ, ἀντεῖπεν ἡ βασίλισσα· καὶ ὁ ἐμὸς Λυκομήδης ἐν ταύτῃ τῇ κατηγορίᾳ κατατάσσεται· πάντοτε, συμπεσόντος λόγου περὶ ἔρωτος, ἐφαίνετο δυσμενῶς διακείμενος καὶ πολλὰ ἐξεύρισκε καὶ ἐμηχανᾶτο, ὡς κατηγορούμενος ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, ἵνα παρελκύσῃ τὴν περὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησιν· προβάλλει δὲ νῦν πρὸς ἀναβολὴν τὴν παρουσίαν τῶν παρθένων· ἀλλ' ἐγὼ δὲν δυστάζω νὰ εἴπω, ὅτι χάριν τούτων μάλιστα πρέπει νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ ἔρωτος ζήτημα· τοῦτο εἶνε θέμα κοινωνικόν, διαφέρει δὲ ἡ γνῶσις αὐτοῦ πάσῃ ἡλικίᾳ καὶ φύλῳ καὶ τάξει. Ἀφοῦ αἱ κόραι αὗται θὰ δοκιμάσωσι τὰ βέλη τοῦ θεοῦ τούτου, δὲν ἁρμόζει νὰ ὦσιν, ὡς τὸ δυνατόν, ἐνήμεροι καὶ τοῖς μέλλουσι νὰ συμβῶσιν αὐταῖς; Ἡ γνῶσις εἶναι δύναμις προσδεχομένη τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀποτροποῦσα τὸ κακόν. Διὰ τί λοιπὸν ν' ἀποστερήσωμεν αὐτὰς τῆς δυνάμεως ταύτης, δι' ἧς θὰ γίνηται αὐταῖς δυνατὸν νὰ πορισθῶσι μαθήματα ὠφέλιμα καὶ δυνηθῶσί ποτε, ὡς ἐπιδέξιοι πρωρεῖς, νὰ διευθύνωσι τὸ πλοῖον τοῦ βίου, διὰ μέσον τῶν σκοπέλων καὶ ὑφάλων, σῶον καὶ ἀβλαβὲς εἰς τὸν ποθητὸν λιμένα; Μὴ ἀρά γε εἶνε ἀνάγκη νὰ θέσωμεν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ πυρὸς πρότερον, ἵνα μάθωμεν τὴν καυστικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα; Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ σοφῆς διδασκαλίας καὶ παραδειγμάτων νὰ πληροφορηθῶσιν, ὅτι τὸ πῦρ καίει; Ἀλλ' ὅπως ἐν τῷ συμποσίῳ ὁρίζεται ὁ συμποσίαρχος, διευθύνων τά τοῦ δείπνου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἐρωτηθήτωσαν οἱ παρόντες, εἰ ἐφίενται ν' ἀκροασθῶσι τῆς περὶ ἔρωτος συζητήσεως».

Δὲν εἶχε δὲ ἡ βασίλισσα ἀποπερατώσῃ τὸν λόγον, ὅτε πάντες, μιᾷ φωνῇ, μηδ' αὐτῶν τῶν παρθένων ἐξαιρουμένων, παρεδέχθησαν τὴν πρότασιν. «Βλέπεις, εἶπε τότε ἡ βασίλισσα, ὦ Λυκόμηδες, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας; Φιλελεύθερος καὶ δημοτικὸς βασιλεύς, ὡς ἀσμενίζεσαι ἀποκαλούμενος, οὐκ ἔστι δυνατόν, ἢ νὰ ὑποτύψῃς τῇ γνώμῃ τῶν πολλῶν».

Γελῶν δὲ τότε ὁ Λυκομήδης καὶ ὑπὸ νεύματος τῆς καλῆς Χίας παραπεισθείς, ἐδέχθη τὴν ἀπόφασιν, εἰπών. «Τί ἄλλο δύναταί τις νὰ πράξῃ ἀπέναντι κοινῆς ἀπαιτήσεως, ἢ ἑκὼν ἄκων νὰ ὑποκύψῃ; Εὔχομαι ὅμως, μὴ ἐκ τῆς συζητήσεως ταύτης προκύψῃ τι κακὸν καὶ μὴ ἀναφθῇ πυρκαϊὰ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν τρυφερῶν τούτων καὶ ἡδυπαθῶν παρθένων! Ἀλλ' ἵνα ἡ συζήτησις γένηται κανονικῶς καὶ εὐτάκτως, πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ ὁ μέλλων νὰ διευθύνῃ τὴν συνεδρίαν· ἐγὼ νομίζω, ὅτι πρέπει οὗτος νὰ ᾖ ἔμπειρος τοῦ ἔργου τούτου· ἂν δὲ ἡ κρίσις μου δὲν μ' ἀπατᾷ, ὁ ἄρχων Εὐρυδάμας εἶναι ἱκανὸς πρὸς τοῦτο». Γενομένης δὲ τῆς ἐκλογῆς ταύτης δεκτῆς, ἐκαθέζοντο πάντες ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς πίτυος ἐν κύκλῳ, τοῦ διευθύνοντος ἄρχοντος ἔχοντος τοὺς ὤμους ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ ταύτης κορμοῦ στηριζομένους.

Ὁ ἄρχων τότε Εὐρυδάμας, εὐχαριστήσας πάντας ἐπὶ τῇ προεδρείᾳ, ἔδωκε τὸν λόγον τῷ Θησεῖ, ὃς εἶπε τοιαῦτά τινα.

Ὁ Θησεὺς κανονίζων τὴν συζήτησιν.

«Τὸ ζήτημα τοῦ Ἔρωτος περιλαμβάνει δύο τινὰ μέρη, τὸ καθόλου καὶ τὸ ἐπὶ μέρους· εἶναι δηλαδὴ οὗτος κατὰ πρῶτον ἢ στοιχεῖον ἀρχικὸν καὶ ἀναγκαῖον πρὸς δημιουργίαν τοῦ κόσμου, ἢ δεύτερον, δύναμις ἐργαζομένη πρὸς συγκράτησιν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πάσης ζωϊκῆς ὑποστάσεως ἐν τῇ σφαίρᾳ ταύτῃ, ἐν ᾗ κατοικοῦμεν. Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ θέμα τοῦτο εἶναι διττόν, πρέπει ἐξ ἀνάγκης καὶ νὰ χωρισθῇ, ἵνα, ἀκριβῶς ἐξετασθέν, καταστῇ ὡς οἷόν τε καταληπτόν. Κατὰ τὴν πρώτην τούτου ἔννοιαν ὁ Ἔρως εἶναι θεογονικός, ἤτοι συνετέλεσε μετ' ἄλλων στοιχείων πρὸς δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ γένεσιν τῶν θεῶν. Τὸ Χάος, ἡ Γαῖα, καὶ ὁ Ἔρως, εἶναι τὰ τρία πρῶτα καὶ οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς παγκοσμίου δημιουργίας. Ὁ ἔρως κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἔννοιαν ἐξασφαλίζει τὴν αἰωνιότητα τοῦ βίου, καὶ εἶναι ἡ ἀόρατος καὶ ἀκατάληπτος δύναμις, ἡ ἑνοῦσα τὰ μόρια τῆς ὕλης καὶ ἀποτελοῦσα τὰ οὐράνια καὶ γήϊνα σώματα, ἡ συνδέουσα τὰ ὄντα μετ' ἀλλήλων, ἡ ἐμφυσῶσα εἰς αὐτὰ θερμότητα καὶ ζωὴν καὶ ἡ προσδίδουσα τούτοις κίνησιν καὶ ἐπιθυμίας. Εἶναι οὗτος ὁ ἀρχέγονος τῆς κοσμογονίας Ἔρως, ὅστις τὸ ἄμορφον καὶ ἀσχημάτιστον χάος συνέδεσε καὶ συνήνωσε καὶ ἐκ τοῦ σκότους τοῦ περικεχυμένου εἰς ἅπασαν τὴν ἀχανῆ καὶ ἄπειρον τοῦ κόσμου ἔκτασιν παρήγαγε τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέραν. Εἶναι οὗτος ἡ ἑλκύουσα δύναμις, ἡ πάντα τὰ στοιχειώδη μόρια συμφύρουσα καὶ μιγνῦσα, ἥτις οὐδὲν μὲν ἀφ' ἑαυτῆς παράγει, ἀλλὰ τὰ πάντα παράγονται καὶ σχηματίζονται διὰ τῆς ἐμμέσου ἐνεργείας αὐτῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ συνενῶν τὸ Χάος μετὰ τῆς Γαίας εἰς τερπνὴν καὶ φιλικὴν ἕνωσιν, ἐξ ἧς προκύπτουσι τὸ Ἔρεβος καὶ ἡ Νύξ, ἤτοι τὸ ἄρρεν καὶ θῆλυ, τὰ ὁποῖα συνερχόμενα γεννῶσι τὸν Αἰθέρα καὶ τὴν Ἡμέραν, ἤτοι τὸ φῶς τῶν ὑψίστων τῆς οὐρανίας σφαίρας στρωμάτων καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἡ παρουσία τοῦ ἔρωτος συνίστησι πανταχοῦ τὴν ἁρμονίαν καὶ πρὸς αὐτὸν οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀνάγουσι τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν καὶ γένεσιν. Τὴν δύναμιν ταύτην, ἐπονομάσαντες Ἔρωτα, ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσιν οἱ ποιηταί, ὅσοι συνέγραψαν τὴν πρώτην ἐκείνην δημιουργικὴν ἐνέργειαν. Δι' αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος ἡ Γαῖα παιδοποιεῖ, τὸν Οὐρανόν, ἤτοι τὴν ἔναστρον οὐρανίαν ἔκτασιν, τὴν περικαλύπτουσαν καὶ οἱονεὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἐρειδομένην. ὑψοῖ τὰ ὄρη καὶ ἐξάγει ἐκ τῆς ἀβύσσου τὰς θαλάσσας. Ἡ Γαῖα ἔπειτα συνερχομένη μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ γίνεται πηγὴ τῆς παγκοσμίου ζωῆς, ἐξ αὐτῶν δὲ γεννᾶται ὁ Ὠκεανὸς

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΚΑΚΟ ΜΑΤΙ

(Συνέχεια)

Ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ περάσῃ δυὸ ὧρες μέσα στὸ μουσεῖο ὁ κ. Ἀσπρομόν, ἐμπῆκε στὸ ἀμαξάκι του καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὸ ἐξοχικὸ σπίτι ποῦ κάθουναν ἡ μὶς Ἀλίκη. Ὁ ἀμαξᾶς μὲ τὴν ἐξυπνάδα ἐκείνη ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τοὺς κατοίκους τῆς μεσημβρίας ἐνοοῦσε πόσο ἐβιάζουνταν νὰ φθάσῃ καὶ ἔτσι ἔτρεχε φοβερὰ καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα τὸ ἁμάξι ἐσταμάτησε μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ ἄσπρου σπιτιοῦ Ἡ ἴδια ὑπηρέτρια ἦρθε καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα, φοροῦσε. ὅπως πάντα, ἕνα πουκάμισο ἀπὸ χοντρὸ πανὶ κεντημένο στὴν ἄκρη τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ μανικιοῦ μὲ χρωματιστὲς κλωστὲς καὶ ἕνα κοντὸ μισοφόρι ἀπὸ τὸ ἴδιο χοντρὸ πανί, τὰ γυμνὰ πόδια της βέβαια θὰ τὰ θαυμάζῃ κάθε γλύπτης ποῦ θὰ τὰ ἔβλεπε. Μονάχα τώρα ἀπὸ ἕνα μαῦρο κορδόνι κρέμονταν στὸ λαιμό της ἕνα πλῆθος μικρὰ πραμματάκια διαφόρων σχημάτων ἀπὸ κοράλι, στὰ ὁποῖα πρὸς μεγάλη εὐχαρίστηση τῆς Βισὲ ἐγύρισε τὸ βλέμμα τοῦ κ. Ἀσπρομόν.

Ἡ μὶς Ἀλίκη ἤτανε στὴ ταράτσα, στὸ μέρος τοῦ σπιτιοῦ ποῦ ἀγαποῦσε νὰ μένῃ περισσότερο Ξαπλωμένη μέσα σὲ μιὰ ὁμάκα ἀπὸ ἄσπρο καὶ κόκκινο σπάγγο, στολισμένη μὲ φτερὰ πουλιῶν καὶ κρεμασμένη σὲ δυὸ κολῶνες τῆς ταράτσας, περνοῦσε τὶς ὧρες τῆς μεγάλης ζέστης χωρὶς νὰ κάνῃ τίποπα, γιατί ἂν καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ Μαγιοῦ, ἡ ζέστη ἤτανε ἀνυπόφορη καὶ τὸ πλῆθος τῶν τσιτσικιῶν ποῦ ἀκούγουνταν στοὺς ὁλόγυρα θάμνους καὶ δέντρα, ἤτονε σημάδι πῶς δὲν θὰ περνοῦσε ὁ θεῖος της καθισμένος σὲ μιὰ ψάθινη πολυθρόνα τραβοῦσε σὲ κανονικὰ διαστήματα τὸ σκοινὶ ποῦ ἔκανε τὴν ὁμάκα νὰ κουνιέται.

Ἕνα τρίτο πρόσωπο βρίσκουνταν στὴ συντροφία: ἤτανε ὁ κόμης δὲ Ἀλταβίδα, νέος κομψευόμενος τῆς Νεάπολης, τοῦ ὁποίου τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἔκανε τὴ φυσιογνωμία τοῦ Παύλου νὰ λάβῃ τὴν ἔκφραση ἐκείνης τῆς διαβολικῆς κακίας.

Ὁ κόμης ἤτανε πραγματικὰ, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἕνας ἐρωτευμένος δὲν βλέπει μὲ εὐχαρίστηση κοντὰ στὴ γυναῖκα ποῦ ἀγαπᾶη. Τὸ ψηλὸ ἀνάστημά του ἤτανε πολὺ κανονικὸ, τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά του, τὰ φωτεινὰ μάτια του, τὰ μεγάλα καὶ δυνατὰ δόντια του, ὅλα ἄσπρα σὰν μαργαριτάρια, καὶ τὰ ὁποῖα ἀνάμεσα στὰ κόκκινα χείλια, φαίνουνταν ἀκόμη πιὸ ἄσπρα. θὰ ἔκαναν καὶ τὸν πλέον ἀδιάφορον νὰ τὸν προσέξῃ. Ἡ μόνη κριτικὴ ποῦ μποροῦτε νὰ κάνῃ κανεὶς γιὰ αὐτὸν ἤτανε πῶς ἤτανε πολὺ ὡραῖος.

Ὅσο γιὰ τὰ φορέματά του ὁ Ἀλταβίδα τὰ ἔφερνε ὅλα ἀπὸ τὸ Λονδῖνο, δὲν εἶχε Ἰταλικὸ σ' ὅλη του τὴ τουαλέττα παρὰ τὰ πολύτιμα κουμπιὰ τοῦ πουκαμισοῦ του

Ἴσως παντοῦ ἀλλοῦ παρὰ στὴ Νεάπολη θὰ εὕρισκον ὄχι μὲ γοῦστο τὰ διάφορα μπελόκα τὰ ὁποῖα περασμένα σ' ἕνα χαλκὰ κοινὸ εἶχε κρεμάσῃ σ' τὸ ρολόι του. Ὅταν ἦρθε ὁ Παῦλος Ἀσπρομόν, ὁ κόμης ἔπειτα ἀπὸ πολλὲς παρακλήσεις τῆς μὶς Ἀλίκης τραγουδοῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα νεαπολιτάνικα τραγούδια, τῶν ἀγνώστων συνθετῶν τὰ ὁποῖα εἶνε καμομένα ἀπὸ ἕνα ἀναστεναγμὸ τῆς αὔρας, μιὰ ἀχτίδα τοῦ φεγγαριοῦ, ἀπὸ τὴν μυρουδιὰ τῶν λεμονοιῶν καὶ ἀπὸ ἕνα χτυποκάρδι.

Ἡ Ἀλίκη μὲ τὴν ὡραία Ἀγγλικὴ φωνή της, ἀκολουθοῦσε τὸ τραγοῦδι τὸ ὁποῖο ἤθελε νὰ μάθῃ, καὶ ἐνῷ ἐξακολουθοῦσε νὰ τραγουδῇ ἔκανε ἕνα φιλικὸ σημεῖο χαιρετισμοῦ στὸν Παῦλο ὁ ὁποῖος τὴν κύτταξε μὲ ὕφος δυσαρεστημένο, δυστυχῆς ἀπὸ τὴν πτρουσία τοῦ ὡραίου νέου Ἕνα ἀπὸ τὰ σκοινιὰ ποῦ κρατοῦσανε τὴν ὁκάμα ἔσπασε καὶ ἡ μὶς Vard ἔπεσε κάτω, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κοπῇσῃ· ἕξη χέρια σηκόθηκαν πρὸς αὐτὴν μαζῆ

— Καὶ ὅμως εἶχα δοκιμάσει μοναχός μου ἂν ἤτανε στερεὰ εἶπε ὁ θεῖος καὶ ἡ μὶς Ward δὲν ζυγιάζει περισσότερο ἀπὸ ἕνα κολύβρι.

Ὁ κόμης Ἀλταβίδα ἐσήκωσε τὸ κεφάλι του μὲ ὕφος μυστηριῶδες: μέσα του ἐξηγοῦσε τὸ σπάσιμο τοῦ σκοινιοῦ, μὲ πολὺ διαφορετικὸ λόγο ἀπὸ τὸ βάρος τῆς μὶς Ἀλίκης, ἀλλὰ ὡς καλοανατραμένος ἄνθρωπος, ἐσιώπησε καὶ κίνησε μονάχα τὰ διάφορα μπρελόκα ποῦ κρέμουνταν στὸ ρολόϊ του. Ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι γίνουνται ψυχροὶ καὶ ἄγριοι ὅταν βρεθοῦνε μπροστὰ σ' ἕνα ἀντίπαλο ἐπίφοβο ἀντὶ νὰ διπλασιάσουνε τὴ χάρη καὶ εὐγένεια, ἔτσι καὶ ὁ Παῦλος Ἄσπρομόν, ἂν καὶ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου δὲν κατώρθωσε νὰ κρύψῃ τὴν κακή του διάθεση, δὲν ἀπαντοῦσε παρὰ μὲ μονοσύλλαβα καὶ ὅταν κύτταζε τὴν Ἀλίκη τὸ βλέμμα του ἔπερνε τὴ φοβερὴ ἐκείνη ἔκφραση.

Κάθε φορὰ ποῦ ὁ Παῦλος τὴν κύτταζε ἔτσι ὁ κόντες, μὲ ἕνα κίνημα, στὸ φτενόμενο μηχανικὸ, ἔκοβε ἕνα λουλούδι ἀπὸ τὶς γλάστρες ποῦ βρίσκονταν κοντά του καὶ τὸ πετοῦσε, μὲ τρόπο ὥστε νὰ κατα στρέψῃ τὴν δύναμη τῆς κακῆς ματιᾶς

— Τί ἔχετε λοιπὸν πάθῃ, καὶ καταστρέφετε ἔτσι τὰ λουλούδια μου; εἶπεν ἡ μὶς Ἀλίκη, ἡ ὁποία παρετήρησε τί ἔκανε ὁ κ. Ἀλταβίδα. Τί σᾶς ἔκαναν καὶ τὰ κόβετε ἔτσι;

— Ὦ τίποτα μὶς, εἶνε μιὰ ἄθελη συνήθεια, ἀπεκρίθηκε ὁ κόμης, κόβοντας ἕνα ὡραῖο τριαντάφυλλο τὸ ὁποῖο ἔρριξε σὲ συνάντησι τῶν ἄλλων.

— Μὲ ἐνοχλεῖτε φοβερά, εἶπε ἡ Ἀλίκη, καὶ χωρὶς νὰ τὸ ξέρετε κάνετε κάτι τὸ ὁποῖον μὲ πειράζει πολύ. Δὲν ἔκοψα ποτὲ ἕνα λουλοῦδι, ἕνα μπουκέτο μοῦ κάνει φρίκη. Εἶνε λουλούδια πεθαμένα, πτώματα ἀπὸ τριαντάφυλλα, γαρύφαλα, καὶ βερβένας, τοῦ ὁποίου ἡ μυρουδιά, γιὰ μένα ἔχει κάτι τὸ πένθιμο.

— Γιὰ νὰ ἐξαλείψω τὸ ἁμάρτημα ποῦ ἔκανα, εἶπε ὁ κόμης δ' Ἀλταβίδα χαιρετῶν. θὰ σᾶς στείλω ἑκατὸ γλάστρες ζωντανὰ λουλούδια

Ὁ Παῦλο εἶχε σηκωθῇ, καὶ μὲ ὕφος δυσαρεστημένο στρεφογύριζε τὸ καπέλλο του, καὶ ἑτοιμάζετο νὰ φύγῃ.

— Πῶς! φεύγετε ἀπὸ τώρα; εἶπε ἡ μὶς Ἀλίκη.

— Ἔχω νὰ γράψω γράμματα, γράμματα πολὺ σπουδαῖα.

— Ὦ! τὶ ἄσκημα λόγια ποῦ εἴπατε! εἶπε ἡ νέα κόρη, μήπως εἶνε πράγματα σπουδαῖα, ὅταν δὲν γράφετε σὲ μένα

— Μείνετε λοιπόν, Παῦλε, εἶπε ὁ θεῖος εἶχα ἑτοιμάσει ἕνα σχέδιο στὸ κεφάλι μου, ποῦ θὰ περνούσαμε λαμπρὰ τὴ βραδιά, ἂν ἄρεσε καὶ στὴν ἀνεψιά μου θὰ πηγαίναμε πρῶτα, πρῶτα νὰ πιοῦμε ἕνα ποτῆρι νερὸ στὴν πηγὴ τῆς Ἀγίας—Λουκίας, τὸ ὁποῖο μυρίζει σὰν χαλκασμένο αἷμα, ἀνοίγει ὅμως τὴν ὄρεξη, θὰ τρώγαμε μιὰ ἔως δυὸ δωδεκάδες στρίδια στὰ ψαράδικα καὶ θὰ δειπνούσαμε σὲ κανένα ναπολιτάνικο ξενοδοχεῖο, θὰ πίναμε καλὸ κρασὶ καὶ θὰ τελειώναμε τὴ βραδιά μας μὲ μιὰ βύζιτα στὸν κύριο Καραγκιόζη.

Τὸ σχέδιο αὐτὸ φαίνεται πῶς πολὺ ὀλίγο ἄρεσε στὸν κύριο Ἀσπρομόν καὶ ἔφυγε ἀφοῦ ἐχαιρέτησε ψυχρά.

Ὁ Ἀλταβίδα ἔμεινε ἀκόμη μερικὲς στιγμές, καὶ ἐπειδὴ ἡ μὶς Ward ἤτανε θυμωμένη ποῦ ἔφυγε ὁ Παῦλος, ἔφυγε καὶ αὐτὸς χωρὶς νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἰδέα τοῦ θείου της.

Ἔπειτα ἀπὸ δύο ὧρες ἡ μὶς Ἀλίκη ἔλαβε μιὰ μεγάλη ποσότητα γλάστρες μὲ σπάνια ἄνθη, καὶ ἐκεῖνο ποῦ τὴν ἐξέπληξε περισσότερο ἤτανε ἕνα τερατῶδες ζευγάρι κέρατα βοδινά, διαφανῆ ξελουστραρισμένα, τὰ ὁποῖα εἴχανε τριῶν πολῶν μάκρος καὶ τελείωναν σὲ δυὸ φοβερὲς μαῦρες μύτες. Ἕνα ὡραῖο δέσιμο ἀπὸ μπροῦντζο χρυσομένο, τὰ ἔκανε κατάλληλα νὰ μποῦνε ἀπάνω σὲ κονσόλα, τραπέζι ἢ τζάκι.

Ἡ Β σὲ ἡ ὁποία βοηθοῦσε νὰ ξεφορτόσουνε τὲς γλάστρες φαίνεται πῶς ἐνόητε τὴ σημασία τοῦ παράξενου αὐτοῦ λώρου.

Τὰ Ἐτοποθέτησε πάνω στὸ μαρμάρινο τραπέζι τῆς Ταράτζας, πολὺ εὐχαριστημένη καὶ εἶπε· «Τώρα εἶμαστε καλὰ προφυλαγμένοι».

— Τὶ θέλεις νὰ πῇς μ' αὐτὸ Βισέ; τὴν ρώτησε ἡ μὶς Ward.

— Τίποτα.... μονάχα πῶς ὁ γάλλος κύριος ἔχει πολὺ παράξενα μάτια.

(Συνέχεια)

(Theophile Gautier)

καὶ οἱ πρῶτοι θεοὶ καὶ ὁ ἀγκυλομύτης Κρόνος, ἐξ οὗ ἔπειτα καὶ πάντες οἱ ἄλλοι καὶ ὁ ὕπατος Ζεύς. Περὶ τοῦ Ἔρωτος τούτου τοῦ κοσμογόνου νομίζω, ὅτι δὲν πρόκειται σήμερον, ἐπιθυμῶ δὲ νὰ μάθω παρὰ τῆς βασιλίσσης ἀκριβέστερον, καὶ πρὸς τοῦτο παρακαλῶ αὐτὴν νὰ διατυπώσῃ τὸ θέμα, περὶ ὃ θὰ περιστραφῇ ἡ συζήτησις.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Μ. Βρατσάνου)

ΕΟΡΤΗ ΝΗΠΙΑΚΟΥ ΚΗΠΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Τὸ παρελθὸν Σάββατον τὸ ἐν ὁδῷ Ἀκαδημίας ἀρ. 32 Διδασκαλεῖον τῶν Νηπιαγωγῶν ἐτέλεσεν ὡραίαν ἑορτὴν τοῦ ἐν αὐτῷ Προτύπου Νηπιακοῦ Κήπου. Τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐτίμησε πολὺς καὶ ἐκλεκτὸς κόσμος, ὅστις προθύμως ἤδη παρακολουθεῖ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καταπληκτικὴν πρόοδον τῶν ἱδρυμάτων τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Τμήματος. Αἱ μὲν ἐργασίαι καὶ ἡ ἐπίδειξις τῶν τοῦ Φροεβελιανοῦ συστήματος ἐγένοντο, ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου, ἐντὸς τοῦ Νηπιακοῦ Κήπου, κατόπιν ὅμως ἐν τῷ εὐρυχώρῳ Κήπῳ ἡ Γυμναστικὴ καὶ οἱ Ρυθμικοὶ χοροί, ἐν οἷς καὶ τὸ λανσιὲ ἐκτελεσθὲν ἀπταίστως ὑπὸ τῶν μικρῶν χορευτῶν 5—10 ἐτῶν.

Διεκρίθησαν ὡς καὶ μέχρι τοῦδε αἱ ἐπὶ τετρακετίαν ἤδη τὰ τοῦ Νηπιακοῦ κήπου διευθύνουσαι δεσποινίδες Αἰκατερίνη Κυριγκῆ, Ἀγγελικὴ καὶ Τατιανὴ Γαλιάτσα, ἀπόφοιτοι τοῦ Διδασκαλείου τῶν Νηπιαγωγῶν καὶ πτυχιοῦχοι αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1900, αἵτινες πληρέστατα κατέχουσαι τὸ σύστημα ἐφαρμόζουσιν ἤδη αὐτὸ ὡς ἀληθεῖς αὐτοῦ ἱεραπόστολοι.

Ἡ κατὰ τὸ παρὸν Σχολικὸν ἔτος πρόοδος τοῦ Νηπιακοῦ Κήπου, ἥτις καὶ ὑλικῶς ἐξεδηλώθη διὰ τῆς εἰς αὐτὸν προελεύσεως 58 νηπίων καὶ παιδίων ἀρρένων καὶ θηλέων, ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὴν εὔστοχον μέριμναν τῆς τὸ πρῶτον κατὰ τὸ παρὸν ἔτος τελείως καταρτισθείσης Ἐφορείας αὐτοῦ, ἀποτελουμένης ἐκ τῆς Ἐφόρου Κας Μ. Κ. Προβελεγγίου καὶ τῶν συμβούλων αὐτῆς Κων Ε. Ι. Θεολόγου, Θ. Ι. Κουντουριώτου, Ε. Σκκελλαρίδου, Λ. Ν. Σέρμπου, Σ. Ζ. Μάτσα, Μ. Α. Διομήδους καὶ Μ. Ι. Μαραγκοῦ. Ἡ Ἐφορεία ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν ὁδηγίαν τῆς Κας Αἰκ. Λασκαρίδου ἐπέφερε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πᾶσαν δυνατὴν τελειοποίησιν εἰς τὸ ἔργον, οὗ κατεννόησε τὴν ὑψηλὴν ἐντολήν.

Σκοπὸς τοῦ Προτύπου τούτου Νηπιακοῦ Κήπου εἶναι ἡ ἐξάσκησις τῶν μαθητευομένων Νηπιαγωγῶν τοῦ Διδασκαλείου ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διάδοσις τοῦ Φροεβελιανοῦ συστήματος εἰς τὰ λοιπὰ Σχολεῖα, ὅπερ ἰδιωτικῶς μὲν σχεδὸν ἐπετεύχθη ἤδη, δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ ν' ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐπισήμως. Διὰ τῆς προχθεσινῆς λοιπὸν ἑορτῆς ἐπρόκειτο νὰ καταδειχθῇ καὶ πάλιν (ἀφοῦ ἀκόμη εἶναι ἀνάγκη νὰ καταδεικνύηται) ἡ σκοπιμότης καὶ ἡ ὠφέλεια τοῦ Φροεβελιανοῦ συστήματος εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν οὐ μόνον τῶν Νηπιακῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν μεγαλειτέρων τάξεων τοῦ Σχολείου, εἰς ἃς ἀπαντᾷ τῆς Δύσεως πρὸ πολλοῦ ἔχει εἰσαχθῇ τοῦτο, ἀποφέρον τὰ γνωστὰ ἤδη θαυμάσια ἐκεῖ ἀποτελέσματα.

Τούτου ἕνεκα τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Τμῆμα, πλὴν τῶν τριῶν τάξεων τοῦ Νηπιακοῦ Κήπου, ἀπὸ τριετίας συντηρεῖ καὶ τρεῖς τάξεις Προτύπου διὰ θήλεα καὶ ἄρρενα 7—10 ἐτῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ τῶν Νηπιαγωγῶν καὶ μίαν τάξιν προτύπου ἐν τῷ πρώτῳ Λαϊκῷ Νηπιαγωγείῳ (σταθμὸς Μακρυγιάννη), δι' ὧν θαυμάσια κατώρθωσε τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐξελίξεως τοῦ Φροεβελιανοῦ συστήματος, τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου συστήματος τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τὸ Νηπιαγωγεῖον εἶναι ἡ κοιτὶς καὶ ἡ ἀρχὴ ὅλων τῶν ἐργασιῶν καὶ μαθημάτων, εἰσάγεται δὲ ὁ παῖς μετὰ τέρψεως καὶ εὐκολίας εἴς τε τὰ τεχνικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ γράμματα, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὁδηγούμενος ν' ἀποκτήσῃ καλὰς βάσεις διὰ τὴν μετέπειτα θετικὴν αὐτοῦ ἐκπαίδευσιν.

Τὰ μαθήματα, κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο διδασκόμενα, διεγείρουσι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν φιλομάθειαν τῶν παιδίων χωρὶς νὰ κουράζωσιν αὐτὰ διὰ περιττοῦ καὶ ἀνωφελοῦς φόρτου καὶ ἀνεγκαστικῆς ὑπερκοπώσεως. Ὅθεν πλήρη χαρᾶς καὶ αὐτοθυμίας ἐργάζονται τὰ παιδία καὶ προοδεύουσιν, ἐφοδιαζόμενα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος διὰ πάντων τῶν εἰς τὸν ἀληθῶς πολιτισμένον ἄνθρωπον ἀπαιτουμένων.

Χ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Δὲν ἠξεύρω ἂν θὰ δυνηθῇ τὶς ποτὲ νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν μὲ περισσοτέραν εὐψυχίαν, ὡραιότητα ὕφους καὶ χάριν, ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Balzac καὶ τοῦ Voiture, καὶ αἱ ὁποῖαι ὀφείλουν τὴν ἀρχήν των αὐτὴν εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸ γυναικεῖον φῦλον ὑπερτερεῖ ἡμῶν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ γραψίματος. Εὑρίσκουν μετ' εὐκολίας εἰς τὴν γραφίδα των στροφὰς καὶ ἐκφράσεις, αἵτινες δι' ἡμᾶς εἶνε πολλάκις ἀποτέλεσμα ἐργασίας μακρῶν ἐτῶν καὶ κοπιώδους ἀναζητήσεως. Ἐπιτυγχάνουν ἄριστα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκφράσεων, τὰς ὁποίας γνωρίζουν νὰ τοποθετῶσι καταλλήλως, καὶ μολονότι εἶνε ἤδη γνωσταὶ ἐκφράσεις ἔχουν τὴν χάριν τοῦ καινοφανοῦς καὶ φαίνονται ὡς νὰ παρήχθησαν μόνον διὰ τὴν ἁρμοδίαν αὐτὴν χρησιμοποίησιν. Εἶνε προνόμιον τοῦ γυναικείου φύλου νὰ κατορθώνῃ εἰς μίαν λέξιν ν' ἀναγινώσκηται ὁλόκληρον αἴσθημα καὶ ν' ἀποδίδῃ εὐγενῶς τὴν ἔννοιαν μιᾶς εὐγενοῦς σκέψεως. Ἔχουν ἀλληλουχίαν συνεχομένων ἐκφράσεων ἀπαράμιλλον, ἥτις συνέχεται μὲ πολλὴν φυσικότητα, ὄχι ἐξεζητημένης καὶ συνδέεται διὰ τοῦ νοήματος. Ἐὰν αἱ γυναῖκες ἦσαν πάντοτε ἀκριβολόγοι θὰ ἐτόλμων νὰ εἴπω ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ γυναικῶν τινων εἶνε ὅ,τι ὡραῖον ἔχει γραφῆ εἰς τὴν γλῶσσαν μας.

La Bruyère

ΛΑΡΥΓΓΙΚΑΙ ΩΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΡΙΝΙΚΑΙ ΝΟΣΟΙ

Ὁ ὑφηγητὴς τῆς λαρυγγολογίας ὠτολογίας καὶ ρινολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΥΤΑΡΙΟΛΟΣ

σπουδάσας εἰδικῶς ἐπὶ τετραετίαν τοὺς ἀνωτέρω κλάδους ἐν ταῖς διασημοτέραις κλινικαῖς καὶ νοσοκομείοις Βιέννης, Παρισίων, Βερολίνου, Λονδίνου καὶ Βρυξελλῶν, ἐφαρμόζει τὰς νεωτάτας καὶ ριζικὰς καλουμένας θεραπευτικὰς μεθόδους. Ἐγχειρήσεις ἀναίμακτοι καὶ ὅλως ἀνώδυνοι.

27 Ὁδὸς Πανεπιστημίου 27

Ὧραι ἐπισκέψεως 9—11 καὶ 3—5 1/2.